

මරණය පිළිබඳ බෞද්ධ දර්ශනය , මනෝවිද්‍යාව
සහ ආගම
පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයන පශ්චාත් උපාධි ආයතනයේ
දර්ශන විභාගය උපාධි පරීක්ෂණ අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කිරීම වස්
ඉදිරිපත් කෙරෙන පයෝජන නිවන්ධයකි.

ඩී. ඩී. සේනාධීර

අධීක්ෂක : මහාචාර්ය අසංග තිලකරත්න

2004 අගෝස්තු

සාරාංශය

මරණය පිළිබඳ ධර්මතාව සම්බන්ධයෙන් බුදුසමයෙහි පිළිබිඹු වන දාර්ශනික , මනෝවිද්‍යාත්මක සහ ආගමික ඉගැන්වීම් අනාවරණය කරගැනීම මෙම අධ්‍යයනයෙහි මූලික අරමුණ විය. ථෙරවාදීය පාලි ත්‍රිපිටකය මෙහි ප්‍රධාන මූලාශ්‍රය වූ බව සැලකිය යුතු වෙයි. බෞද්ධ අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය තුළ මරණය පිළිබඳ විෂය අධ්‍යයනය කිරීමේ ඇති කාලීන වැදගත්කම ; මෙතෙක් සිදුවී ඇති අධ්‍යයන සහ මෙහිදී අනුගමනය කෙරෙන විධික්‍රමය පිළිබඳ විස්තරයක් ද ප්‍රථම පරිච්ඡේදයෙහි අන්තර්ගතය. බුදුසමය ප්‍රාණය පිළිබඳ සංකල්පය අර්ථවත් කරන්නේ කෙසේද යන ප්‍රශ්නය දෙවැනි පරිච්ඡේදයේදී අවධානයට ලක්විය. ප්‍රාණිත්වයේ පැවැත්ම පිළිබඳ බෞද්ධ අදහස් එහිදී විමසා බලන ලද අතර විශේෂයෙන් ම මනුෂ්‍යයා පිළිබඳ පැවැත්ම පිළිබඳ විශ්ලේෂණය , ආයු සංකල්පය මෙන්ම ජීවිතේන්ද්‍රිය සංකල්පය ද මෙහිදී සාකච්ඡාවට භාජනය කරන ලදී. ප්‍රාග් බෞද්ධ භාරතීය දර්ශන සහ ආගම් විසින් මරණය පිළිබඳ සංසිද්ධිය සහ ගැටළුව වටහා ගැනීමට දරන ලද තැන කවරේද යන්න සාකච්ඡාවට ලක්කිරීම සඳහා තෙවන පරිච්ඡේදය වෙන්කර ඇත. සිවුවැනි පරිච්ඡේදයේදී විමසා බැලෙන්නේ ආත්ම පදාර්ථයක් නොපිළිගන්නා බුදුසමය මරණය පිළිබඳ ධර්මතාව සහ මිනිසාගේ සංසාරික පැවැත්ම විචරණය කරන්නේ කෙසේද යන්නයි. නිකාය ග්‍රන්ථවලට අතිරේකව විශේෂයෙන් අභිධර්ම පිටකය ද අවිච්ඡාදා සාහිත්‍යය ද මෙහිදී ආශ්‍රය කරගන්නා ලදී. පස්වැනි පරිච්ඡේදයේදී අනාවරණය කෙරෙන්නේ මරණය පිළිබඳ ගැටළුව සහ ඊට විසඳුම පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීමය. මෙහිදී බුදුසමය විසින් මරණය පිළිබඳ සංකල්පය නව අර්ථකථනයකට ලක්කර ඇති අයුරු සාකච්ඡා කෙරේ. බුද්ධ දේශනාවන්හි අවධාරණයෙන් දැක්වෙන මරණසත්‍යය ප්‍රශ්ණ කිරීමෙහි ආධ්‍යාත්මික සහ ආචාරවිද්‍යාත්මක උපයෝගීතාව විමසා බැලීම හය වැනි පරිච්ඡේදයේදී සිදුවෙයි. මරණිත් මතු පැවැත්ම පිළිබඳ ගැටළුව අධ්‍යයනය කිරීම පිණිස සත් වන පරිච්ඡේදය උත්සාහකරයි. මෙහිදී ඇත්තවශයෙන්ම විමර්ශනයට ලක්වන්නේ සත්වයාට මරණිත් මතු පැවැත්මක් තිබේද යන ප්‍රශ්නය බෞද්ධ චින්තනය තුළ කෙතරම් දුරට වැදගත්කමක් හිමිකර ගනීද යන්නය. අටවැනි පරිච්ඡේදය සාතනය සහ ගර්භනාශය යන ක්‍රියා පිළිබඳ බෞද්ධ ආකල්පය පරීක්ෂා කිරීම පිණිස කැපකර ඇත. සියදිවි නසාගැනීම සහ සුඛමරණය යන විවාදාත්මක මාතෘකා පිළිබඳව බෞද්ධ සන්දර්භය තුළ කෙරෙන සාකච්ඡාවක් නව වැනි පරිච්ඡේදයෙහි අන්තර්ගතය. මරණය සමාජ සංසිද්ධියක් ලෙස ගත්කල්හි මිනිසාගේ සාමාජයීය ජීවිතය හා මරණය නමැති සංසිද්ධිය අතර පවත්නා අන්‍යෝන්‍ය බලපෑම සම්බන්ධයෙන් වන බෞද්ධ ස්ථාවරය පරීක්ෂාවට ලක්කිරීම දහ වැනි පරිච්ඡේදයේදී සිදුවෙයි. එකොළොස් වැනි පරිච්ඡේදය වෙන්වී ඇත්තේ අවමංගල චාරිත්‍ර හා විශ්වාස පිළිබඳ බෞද්ධ චින්තාමය පසුබිම කවරේදැයි විමසා බැලීමටය. මරණය පිළිබඳව බුදුසමයේ දක්නට ලැබෙන ඉගැන්වීම් සමස්තය ජීවිතය පිළිබඳ මිනිසාගේ අවබෝධය වර්ධනය කරවමින් එය ඵලදායක ලෙස සහ සැනසිලිදායක ලෙස ගතකරනු පිණිස ඔහු යොමුකරවන බව ප්‍රකට කරමින් දොළොස් වන පරිච්ඡේදයෙන් අධ්‍යයනය සමාප්ත කෙරේ.